

Četvrt veka „osamdesetšestice“

Pre tačno dvadeset pet godina, svetlost dana ugledao je rodonačelnik čuvene porodice x86, čiji su članovi igrali ključne uloge u elektronizaciji i digitalizaciji današnjeg društva.

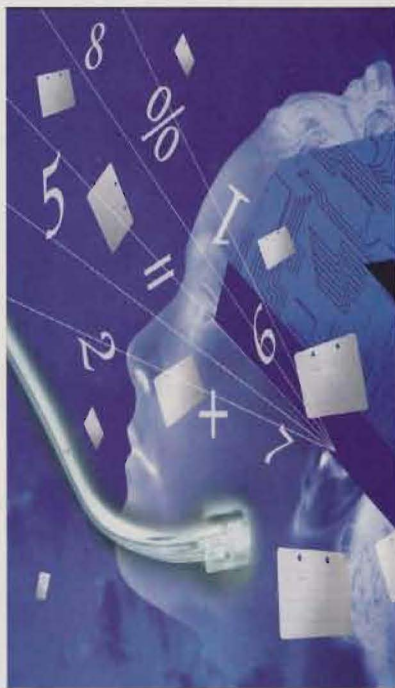
Razvijan je pomoću alatki koje bi današnji stručnjaci verovatno upoređivali sa štapom i kanapom. Četiri inženjera i dvanaest crtača dve godine je ručno „kalilo“ ovaj procesor na velikim elektronskim tablama, budući da odgovarajući softver tada nije ni postojao. Primenjujući 16-bitnu magiju na procesore 8080 i 8085, Intel je od 29.000 tranzistora uspeo da napravi elektronski mozak koji može da čita i piše po čak 1 MB memorije i da radi na neverovatnih 5 MHz.

Prvi računar zasnovan na procesoru 8086 koji sam video bio je prilično neugledan, tim pre što u Srbiji tada nije bilo ni dobrog softvera za te računare, a na ekranu su ostajali zeleni tragovi od slova. Delovao je kao malo poboljšana mašina za pisanje, i bez obzira na sve priče o brzini i količini memorije, bio sam srećan što imam Commodore 64 a ne to kockasto čudovište. Iako nije bio tehnološki revolucionaran u pravom smislu te reči, procesor 8086 je glavni krivac za tržišnu revoluciju koja je uvela moćne PC računare u svakodnevni život. Već računari s procesorom 80286, prvim naslednikom izvorne „osamdesetšestice“, posmatračice nisu ostavljali tako ravnodušnim. Sećam se da su nama, sopstvenicima Spectruma ili Commodorea, vlasnici računara PC AT pravili zazubice igrom Persijski Princ.

SRODNICI ČUDNIH IMENA

DA LI IZ reklamnih razloga ili zbog toga što je novinarima bilo dosadno da ponavljaju 80, naslednicima ovoga procesora često su skraćivana imena. Tako su nastali 286 i 386, pa 486 u koji je potom ugrađen

i matematički koprocessor. Marketinškom domišljatošću je nešto kasnije nastalo ime Pentium, što je očigledno imalo efekta, jer je Intel rešio da i na dalje imenima zbuduje konkurenciju i tržište. Naredna pokolenja porodice x86 nosila su imena Pentium i Celeron, dobijala dodatke kao što su MMX ili a, brojke 2, 3 i 4, a poneka

su imala i nadimke, na primer Mendocino. Da sve bude još zamršenije, stvorene su razne propratne tehnologije neobičnih imena kao što su hiperniti ili paketi u kojima procesori x86 igraju važnu ulogu, poput Centrina. Po svemu sudeći, Intelovim inženjerima ne ponestaje inspiracija za kumstva – u narednim godinama ćete na ovim stranama često čitati o

Itaniumu, Preskotu, Dotanu i ko zna još kojim procesorima i tehnologijama. Zbog opisnih imena teško je utvrditi koliko tačno generacija ima ova silna porodica – ja sam ih izbrojao devet, mada će neki možda tvrditi da ih ima više ili manje, jer su različiti kriterijumi za utvrđivanje prelomnih svojstava između generacija.

Protiv oštre konkurencije, Intelovi procesori borili su se kompatibilnošću, niskom cenom, stalnim poboljšavanjem i postepenim preotimanjem tržišta od skupljih i specijalizovanijih sistema. Današnji Pentiumi 4 sadrže 55.000.000 tranzistora i rade čak šeststo puta brže od svog čukun-čukundede (slobodno izaberite stepen predačkih odnosa ako mislite da treba), a grozdovi jeftinih PC računara rade kao superračunari i polako zamenjuju velike sisteme.

Jedna od posrednih posledica procesora x86 je i izdanje časopisa koji upravo čitate. Ne samo što je najveći deo Mikra posvećen računarima s tim procesorima, pomoćnim uređajima i programima za takve računare, nego i dvadesetak procesora x86 vredno radi svakoga dana u našoj redakciji i lepo podnosi tropske vrućine.

Sve u svemu, procesori x86 su za četvrt veka ušli u skoro svaku kuću i kancelariju i zauvek su promenili svet. Intel je objavio da je od 1978. do danas iz porodičnog stabla 8086 poteklo preko milijardu procesora. Po predviđanjima agencije Mercury Research, do 2007. godine će još milijardu članova ove porodice biti ugrađeno u PC računare širom sveta, uključujući valjda i naše tehnološko ostrvce koje se više ne odupire talasima novotarja. ■

Gojko Adžić je glavni i odgovorni urednik Mikra. Njegove uvodne reči možete pročitati na adresi www.mikro.co.yu/arhiva/gojko.